

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

401

SAYI : KDD.S.Ö.1.01/ 365
KONU : Yazılı soru önergesi

ANKARA

9/02/2000

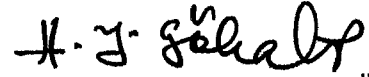
9 ŞUBAT 2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : T.B.M.M.Bşk.lığı'nın 25.01.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02.3869 sayılı yazısı ve ekleri.

İlgi yazı ekinde Bakanlığımız'a intikal eden ve Diyarbakır Milletvekili sayın Osman ASLAN ile Aksaray Milletvekili sayın Ramazan TOPRAK'a ait olan 7/1195-3515 ve 7/1223-3682 sayılı yazılı soru önergeleriyle ilgili bilgiler, ilişkide gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hüsnü Yusuf GÖKALP
Bakan

Eki : 4 (dört) adet yazı örneği.

DAĞITIM :

Gereği İçin :

T.B.M:M.Bşk.lığı

Bilgi İçin :

Başbakanlık

Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman ASLAN'ın 03.01.2000 Tarih ve 7/1195-3515 Sayılı Yazılı Soru Önergesiyle İlgili Bilgiler :

Soru : Bir entegre bölgesel kalkınma projesi olarak tasarlanan Güneydoğuanadolu Projesi'nin, salt bir enerji projesine dönüştüğü, projenin tarım ve sulama boyutunun ihmal edildiği, GAP kapsamındaki toprak mülkiyetinde dengesiz bir dağılımın süregeldiği iddia edilmektedir. Bu iddialar doğru mudur ? GAP kapsamında bugüne kadar gerçekleşen yatırımlarda, enerjinin ve sulamanın payı nedir ? Toprak mülkiyetinde son on yılda ne gibi değişiklikler meydana gelmiştir ?

Cevap : GAP Master Planı'nın; 1989 tarihinde, 1990-2005 Dönemi'nin sonu itibariyle hedeflediği büyüklüklere ulaşabilmek için, yapılması öngörülen kamu yatırımlarının ihtiyaç duyduğu finansman miktarı, 1999 Yılı sabit fiyatları ile toplam 10 katrilyon 432 trilyon 108 milyar TL dir. Diğer bir ifade ile 32 milyar ABD Doları dir. Proje için, Haziran-1999 sonuna kadar, yaklaşık 4 katrilyon 518 trilyon 261 milyar TL (13,9 ABD Doları) harcama yapılmış ve % 43,3 oranında bir nakdi gerçekleştirmeye ulaşılmıştır.

GAP Bölgesi'nde sulamaya, 1995 Yılı'nda başlanmış ve ilk etapta Şanlıurfa Harran Ovası'nda 30.000 ha alan sulamaya açılmıştır. Bölgede, 1999 Yılı sonu itibariyle Fırat ve Dicle Havzaları'nda sulamaya açılan arazi miktarı 202.080 ha.dir. Böylece, GAP sulama projelerinin yaklaşık %12'si bitirilmiştir. Projelerin %9'u, yani 160.317 ha.lık kısmı inşaat safhasındadır; %25'nin de projesi hazırlanmış bulunmaktadır. Ancak, projesi hazırlanan kısımlarda henüz uygulamaya başlanmamıştır. GAP sulama projelerinin, kalan % 54'lük kısmında, herhangi bir çalışma mevcut değildir.

Görülebileceği üzere, GAP'ta tarımsal amaçlı sulamaya açılan alanlar, projede öngörülen büyüklüklerin ancak % 12'si civarındadır. Bu miktar sulama ile sağlanan tarımsal gerçekleştirmeye oranı, çok düşük düzeyde kalmaktadır. Bu durumda, inşaat safhasındaki sulama projelerine hız verilse bile, 2000'li yılların başında, en iyimser tahminle ancak 350.000 ha. lık bir alan sulamaya açılabilir. Bu miktar sulamayla tarımın gerçekleştirmeye oranı %20'ler düzeyinde olacaktır. Bu hızla gidildiğinde, yüzde yüzlük tam tarımsal gerçekleştirmeye, ancak 25-30 yıl sonra ulaşılabilir. 1995-1998 yıllarında olduğu gibi, yılda 30.000 ha. alanın sulamaya açılması ile sağlanacak bir sulama hızıyla ise, yüzde yüzlük tam tarımsal gerçekleştirmeye ancak 45 yıl sonra ulaşılabilir.

Diğer taraftan; GAP kapsamında bugüne kadar gerçekleşen yatırımlarda, enerjinin payı %74,3 olup, miktarı 2 katrilyon 491 milyar TL. dir.

Bakanlığımız, bölgenin arazi mülkiyetindeki değişiklikler konusunda, "3083 Sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu'na " göre uygulamalarda bulunmaktadır. Bu kanunun 3. maddesi uyarınca, uygulama alanlarının, önce Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle Bakanlığımız, GAP Bölgesi'nde, arazi mülkiyetindeki değişiklikler konusunda,

sadece Şanlıurfa İli'nde faaliyette bulunabilmektedir. Uygulama bölgesinde, arazi normuna göre 3. sınıfa giren araziler dağıtılmaktadır. Dağıtılacak arazi miktarları, kuruda 200 da., suluda 60 da. olarak belirlenmiştir. Buna göre, uygulama bölgesinde, son on yılda 3083 Sayılı Kanun'un amaçlarına uygun olarak, 72 köyde 3047 çiftçi ailesine 225063 da. arazi dağıtılmıştır. Ayrıca, 28 köyde 1324 çiftçi ailesine de, 183013 da. arazinin dağıtımı çalışmaları son aşamasına gelmiş bulunmaktadır. Arazi dağıtımları, işledikleri arazisi olan ailelerle arazisi olmayan ailelere yapılmaktadır. Ancak işledikleri araziler, norm yönünden 3. sınıfın altında kalan çiftçi ailelerine arazi dağıtımında bulunulabilmesi için, öncelikle bu arazilerin bu aileler tarafından, 3. sınıf arazi düzeyine getirilmesi gerekmektedir.